

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenic daily
in the United States.
Issued every day except
Sundays and Holidays.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 269. — ŠTEV. 269.

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 16, 1909. — TOREK, 16. LISTOPADA, 1909.

VOLUME XVII — LETNIK XVII

Po katastrofi. 18 Slovencev mrtvih

V PREMOGOVEM ROVU, V KTEREM SE JE PRIPETILA GROZNA KATASTROFA, JE SPET PRIČEL GORETI.

Valed tega so morali vhode zopet zapeti in rešilna dela zopet počivajo.

200 VDOV IN 1000 SIROT.

Cherry, Ill., 16. nov. Pri grozni katastrofi, katera se je pripetila v premogovem rovu St. Paul Coal Co., je moralno umrli tudi osemnajst slovenskih premogarjev.

Tako se glasi kratko poročilo, katero smo prejeli danes in v katerem imena nesrečnikov niso navedena. Tudi ne vemo, so li nesrečniki bili ozdenjeni ali samski, toda natančnejše poročilo dobimo morja že tekom današnjega ali pa jutrajnjega dneva, tako, da bomo zamogli v kratek sporociti rojakom tudi imena onih, ktori so morali na tako grozen način umreti. Sorodnikom in rodbinam pokojnikov izrekamo naše najiskrenje sožalje!

Cherry, Ill., 16. nov. Onih 384 premogarjev, ki so ostali v premogovem rovu St. Paul, v katerem se je pripetila razstrebla, je moralno brezvonomno umrli. Njihova trupla leže pod tisoči tonami zemlje in premoga, tako, da najbrže niti njihovih trupel ne bodo mogoče dobiti in pribresti na površje. Vsako rešilno delo je bilo dosedaj zmanj in v sledi tega so včeraj preneli z nadaljnimi rešilnimi deli. V rovu je včeraj zopet pričelo goreti, tako, da že radi tega ni bilo mogoče iti v rov. Ventilacijski aparati, ktere so takoj pravili in s katerimi so dobavljali v rov sveži zrak, da bi tako premogarjem pod zemljo olhranili življenje, so provzročili, da je sedaj zopet pričelo goreti. Vročina je kmalu postala neznotra in tako so morali vhod v rov zopet zapreti. Bodlo li danes zamogli pričeti s poskusom iskati mrtvece, se še ne ve.

Družba je včeraj zveznila naročila 500 mrtvskih krstov, kjerih prva polovica pride danes, druga pa jutri semkaj. Predne je v rovu pričelo zopet goreti, je rešilno moživo odšlo v rov širikrat. Potem se je med ljudmi hitro raznesla govorica, da je prišlo moživo do prenogarjev, in da jih le včeraj tega niso prinesli na površino, ker so včeraj pomanjkanja hrane in svežega zraka prestabli. V resnici je pa bila stvar povsem drugačna. Rešilno moživo je prišlo do goločine 300 črevjev in tako so se rešilec prepričali, da tudi tam ni niti jednega trupla. Ko se je konečno zvedela resnica, se je množica, ki se je nabrala pred vhodom, razšla.

Dasiravno imata tukajšnji kraj le par sto možnih prebivalcev, sedaj tukaj včeraj nesrečne nad tisoči sirot in nad dvesto vdov. Člane rodbin pokopali premogarjev so namreč včeraj uradoma prešeli.

Tatovi so si prilistili \$20,000.

Washington, 15. nov. Na Southern Railway so v novejšem času nepoznani tatovi pokrivali z kovčekovim potnikov za \$20,000 zlatnine in drugih dragoceneosti, ktere vožijo potniki seboj v kovčkih. Največ so morali včeraj tativno prestati prodajati raznih zlatarskih tvrdik. Mnogo ukradene zlatnine se je zastavilo v washingtonskih zastavnih.

Parnik od Austro-American progr.

"ALICE"

odpluje 2. novembra.

"OCEANIA"

odpluje 1. decembra.

iz New Yorka v Trst in Reko. S tem parnikom dosegajo Slovenci in Hrvati najhitrej v svoj rednati kraj.

Vozila stane v New Yorku do:

Trta ali Reko \$36.00.

do Ljubljane \$36.00.

do Zagreba \$37.00.

Iz delavskih krogov. Za generalni štrajk.

ORGANIZACIJA CENTRAL LABOR UNION V PHILADELPHIJI

PRIPOROČA GENERALNI ŠTRAJK.

Z štrajkom naj prično delavci, da si tako zagotove pravico do bojkota.

OSVETA ZA GOMPERSA.

Philadelphia, Pa., 15. novembra. Pred vsem se pomanjšala proračun za vojno mornarico in vojsko.

UTRDBE NA FILIPINIH.

Washington, D. C., 15. novembra. Predsednik Taft je sklenil, da se mora pri nas bolje gospodariti, nego se je gospodarilo dosedaj. Štedljivost je bila takoj sploščka v njegovem programu in pri tem boda najbrže ostalo. To je pred vsem razvidno iz predsednikovih posvetovanj v raznimi ljudjami, ktori so ga obiskali odkar se je vrnil iz svojega potovanja po zapadu in jugu. V vojaških in mornariških krogih niso nič kaj zadovoljni, ker namerava predsednik poskrbeti za to, da se ne bode dovolilo vse omo, kar se zahteva za vojno mornarico za načelo stalno vojsko. Na ta način boda moralno mnogo načrtov vojske in mornarice, izostati. Kljub temu je pa predsednikovo štedljivo politiko odobravati, kajti pred vsem se mora računati in ravnat vedno le po prihodkih, kajti načelni deficit itak edvudno hitro narašča, dočim novi tarif za sedaj še ne prinaša onih dohodkov, ktere je pričakovati od njega.

Predsednik Taft, odločno zahteva,

da se vse dovoli za stalno vojsko

in vojno mornarico pomanjšajo

za deset odstotkov napram lanskemu letu, in tako so v uradu vojske in mornarice tudi moralni izdelati take predloge.

Vsled tega bode imel kongres

le malo opraviti z vojaškim in mornariškim proračunom. Dosedaj se je mislilo, da se bode predlagalo kongresu, naj ustanovi zakon, ki bode dolgoča, da morajo iti starejši častniki v pokoj, vendar pa s tem predlogom ne bodo nič, kajti to bi pomenjalo dokaj povečane izdatke.

Nadalje je tudi vojna uprava želejala, da se na Filipinih, oziroma na otoku Luzonu izdelajo velike moderne utrde in da se tam ustanovi mornariška baza za načelo pacifično brodovje. Toda tudi s temi načrti ne bodo nič, kajti tam se ne bode nicesar gradilo. Mornariška baza in utrde na Filipinih bi veljale najmanj trideset milijonov dolarjev, toda tudi bi ne zadostovalo, kajti potem bi bilo treba v notranjih pokrajinaln zgrajiti velike utrde, kjer bi veljalo naravno tudi velikansko sveto denarja. Zvezne, kjer so se bavili z tem projektom so potem dognali, da bi inventuelen sovražnik Filipipi klub tenu lahko zavzel, ako bi se na izčočnem obrežju otoka Luzona izkrali. Od tam bi potem sovražna vojska lahko korakala preko otoka na zapadno obrežje. Ako bi se potem obleganje pričelo, bi se tudi najboljše utrde ne mogle držati.

Vsled tega se vsi lepi načrti opustite inako pride kdaj do vojne, se bodo maroli tudi Filipini opustiti.

OBLETNICA USTANOVITVE AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN NEWS PAPERS.

Sijajen banket v Republikanskem klubu mesta New York.

Minolo soboto zvečer priprila je pred letom dni ustanovljena American Association of Foreign News-papers, ktere član je tudi uredništvo našega lista, sijajen banket, da tako pravili obletnico svojega obstanka. Pojedina se je vršila v Republikanskem klubu mesta New York na zap. 40. ulici med 5. in 6. Ave. in navzoči so bili zastopniki skoraj vsega newyorskega, philadelphijskega in elevandskega neangleškega časopisa, takoj so bili zastopani skoraj vsi evropski narodi.

Goste je z lepim govorom pozdravil predsednik organizacije, Mr. Louis N. Hammerling, kjer je v kratkih potezah povedal, koliko časopis je zastopan v organizaciji in katero narodnost zastopajo ti časopisi. Njegovemu govoru je sledila dolga vrsta drugih govorov.

Nazvoče inozemske časopiske so pozdravili tudi bivši glavni tajnik zvezne pošte, George B. Cortelyou, sedanji predsednik Consolidated Gas Co., Robert C. Morris, predsednik zgoraj omenjenega republikanskega kluba; Ormsby McHarg, pomožni tajnik vladinega oddelka za trgovino in delo; George A. Culler, zastopnik zvezne Delaware, Lackawanna & Western; L. B. Palmer, poslovodja organizacije American Newspaper Publishing Association; višji sodnik L. L. Lewis; Jos. P. Day, predsednik Real Estate Association, kjer je organizacija je največja te vrste v New Yorku; Domenico Abbate, zastopnik newyorskogih italijanskih nacionalnih banke, itd.

Najboljše sredstvo proti umrljivosti otrok.

New Haven, Conn., 15. nov. "Na-

pačeno je, razpisavati nagrade za ve-

lige družine. V rodbinah, kjer je veliko otrok, se tudi smrt čestokrat oglaša, ker starši mnogo otrok ne morejo preživljati. Glavni vzrok umrljivosti otrok je revščina, nevodnost in nesnaga. Višja plača in krajši delavni čas je najboljše sredstvo, da se umrljivost otrok zmanjša. Za otroke je najboljše mesto hiša staršev."

Tako je govoril dr. Woods Hutchison pred prvim kongresom za pomanjkanje umrljivosti otrok.

Bančni uradnik v dvanaestletno ječo.

New Orleans, La., 15. nov. Wyatt H. Ingram je kot blagajnec Hibernia Bank & Trust Co. ponovil svoje \$100,000 in vsled tega ga je sodišče odsodilo v 12letno ječo.

nega obstanka najlepše uspehe in prepričani smo, da bodo pre držem letnem sestanku, zvezeli o se lepsem napredovanju, asociacije, kjer je bil oni v prvem letu njenega obstanka.

Organizaciji in njenemu predsedniku Louis N. Hammerlingu želimo pa tem povodom v drugem letu nje-

Washingtonske novosti. Večja Štedljivost.

VLADA JE PRIČELA HRANITI LJUDSKI DENAR IN BODE POMANJŠALA PRO- RACUN.

Z štrajkom naj prično delavci, da si tako zagotove pravico do bojkota.

UTRDBE NA FILIPINIH.

Washington, D. C., 15. novembra. Predsednik Taft je sklenil, da se mora pri nas bolje gospodariti, nego se je gospodarilo dosedaj. Štedljivost je bila takoj sploščka v njegovem programu in pri tem boda najbrže ostalo. To je pred vsem razvidno iz predsednikovih posvetovanj v raznimi ljudjami, ktori so ga obiskali odkar se je vrnil iz svojega potovanja po zapadu in jugu. V vojaških in mornariških krogih niso nič kaj zadovoljni, ker namerava predsednik poskrbeti za to, da se ne bode dovolilo vse omo, kar se zahteva za vojno mornarico za načelo stalno vojsko. Na ta način boda moralno mnogo načrtov vojske in mornarice, izostati. Kljub temu je pa predsednikovo štedljivo politiko odobravati, kajti pred vsem se mora računati in ravnat vedno le po prihodkih, kajti načelni deficit itak edvudno hitro narašča, dočim novi tarif za sedaj še ne prinaša onih dohodkov, ktere je pričakovati od njega.

Predsednik Taft, odločno zahteva,

da se vse dovoli za stalno vojsko

in vojno mornarico pomanjšajo

za deset odstotkov napram lanskemu letu, in tako so v uradu vojske in mornarice tudi moralni izdelati take predloge.

Vsled tega bode imel kongres

le malo opraviti z vojaškim in mornariškim proračunom. Dosedaj se je mislilo, da se bode predlagalo kongresu, naj ustanovi zakon, ki bode dolgoča, da morajo iti starejši častniki v pokoj, vendar pa s tem predlogom ne bodo nič, kajti to bi pomenjalo dokaj povečane izdatke.

Nadalje je tudi vojna uprava želejala,

da se ne bode dovolijo vse omo, kar se zahteva za vojno mornarico za načelo stalno vojsko. Na ta način boda moralno mnogo načrtov vojske in mornarice, izostati. Kljub temu je pa predsednikovo štedljivo politiko odobravati, kajti pred vsem se mora računati in ravnat vedno le po prihodkih, kajti načelni deficit itak edvudno hitro narašča, dočim novi tarif za sedaj še ne prinaša onih dohodkov, ktere je pričakovati od njega.

Predsednik Taft, odločno zahteva,

da se vse dovoli za stalno vojsko

in vojno mornarico pomanjšajo

za deset odstotkov napram lanskemu letu, in tako so v uradu vojske in mornarice tudi moralni izdelati take predloge.

Vsled tega bode imel kongres

le malo opraviti z vojaškim in mornariškim proračunom. Dosedaj se je mislilo, da se bode predlagalo kongresu, naj ustanovi zakon, ki bode dolgoča, da morajo iti starejši častniki v pokoj, vendar pa s tem predlogom ne bodo nič, kajti to bi pomenjalo dokaj povečane izdatke.

Nadalje je tudi vojna uprava želejala,

da se ne bode dovolijo vse omo, kar se zahteva za vojno mornarico za načelo stalno vojsko. Na ta način boda moralno mnogo načrtov vojske in mornarice, izostati. Kljub temu je pa predsednikovo štedljivo politiko odobravati, kajti pred vsem se mora računati in ravnat vedno le po prihodkih, kajti načelni deficit itak edvudno hitro narašča, dočim novi tarif za sedaj še ne prinaša onih dohodkov, ktere je pričakovati od njega.

Predsednik Taft, odločno zahteva,

da se vse dovoli za stalno vojsko

in vojno mornarico pomanjšajo

za deset odstotkov napram lanskemu letu, in tako so v uradu vojske in mornarice tudi moralni izdelati take predloge.

Vsled tega bode imel kongres

le malo opraviti z vojaškim in mornariškim proračunom. Dosedaj se je mislilo, da se bode predlagalo kongresu, naj ustanovi zakon, ki bode dolgoča, da morajo iti starejši častniki v pokoj, vendar pa s tem predlogom ne bodo nič, kajti to bi pomenjalo dokaj povečane izdatke.

"GLAS NARODA"

(Slovenic Daily.)

Owned & published by the
Slovenic Publishing Co.
(Corporation.)

FRANK SAKSER, President.
VICTOR ALJAVEC, Secretary.

LOUIS P. EDEK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and
address of its officers: 82 Cortlandt
Street, Borough of Manhattan, New York
City, N. Y.

To celo leto več list za Ameriko in
Canad. \$3.00
" Polletta. 1.50
" Isto za mesto New York. 4.00
" pol leta za mesto New York. 2.00
" Evropa za vse leto. 4.50
" " pol leta. 2.50
" " etri leta. 1.75

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan iz
vremeni nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)
issued every day, except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

advertisements on agreement.

Dopisi brez podpisa in osobnosti se ne
pričnijo.

Denar naj se blagovoli pošiljati po —
Money Order.

Pri spremembah kraja naročnikov
prosim, da se nam tudi prejšnje
bilavališče naznani, da hitrejše najde
na naslovniku.

Dopisom in pošiljatvam naredite ta na-
ziv:

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

Pokojnina za delavce.

"Sredstvo za preprečenje štraj-
kov." Tako se izražajo nekteri de-
lavci New York Central železnice o
izmenjavi uvedbi pokojnine, kte-
ro bodo dohivali vsi v službi ostareli
vslužbeni imenovane velikanske ž-
leznic.

Ako površno pregledamo načrte, po katerih bodo delave dohivali, potem, ko bodo ostareli in za delo ne-
zmožni, milostno pokojnino, prav
lahko uvidimo, da je pokojnina, kte-
ro daje imenovanje železnici, tako,
da bodo s pomočjo pokojnine v nad-
aljajo svoje delave še ložje izkoristiščala,
ne da bi s tem pri njih obudila kako
nezadovoljstvo.

Oglejmo si toraj najprej pogoje,
pod katerimi zmore kak delavce pri
imenovanju železnici dobiti pokojnino.
Sledijo dohodi le oni delave in
ostali vslužbeni, ktori so stari naj-
manj 70 let in kteri so saj deset let
neprestano delali za imenovanje ž-
leznic. Ako so pa v službi postali
za vsako delo nezmožni in so bili
pri imenovanju družbi saj dvajset let
neprestano v službi, zamorejo dobiti
pokojnino tudi prej.

Vprašanje: koliko ljudi doseže se-
demdeseto leto svoje dobe, in koliko
jih postane 70 let starih, ako so se
preje cela desetletja mučili kot de-
lavec?

Pokojnina znaša jeden dolar za
vsako službeno leto in za vsakih 100
dolarjev povprečne plače; pri tem
se povprečnost računa po povpreč-
nem zaslužku zadnjih desetih let slu-
žbe. Ako je toraj kledo, ki ima pravico
do pokojnine, tekmo zadnjemu de-
setih let pred pokojem zaslužil na
teden povprečnih \$25 (spodetka \$20
in potem vedno več do \$30), potem
dobi kot letno pokojnino tolikor, da
je imenovanje pokojnino tudi prej.

Nesrečna anekcija Bosne in Her-
egovine je veljala skoraj pol milijarde
kron. Naši klerikali so se
zavzemali za anekcijo z vso močjo
in so v veliki meri odgovorni za fi-
nančne posledice te politike. Anekcija
je samo treba, da se davčna uprava pri
odmerjenju davka na-
vadno naslanja na svoje malokrat
zanesljive zaupnike, ki so prav pogos-
tina konkurenčne obdobjevane. Že
zdaj ni mogoče izhajati z davčnimi
referenti, ker misli vsak, da pokaže
svoje zmožnosti najbolje v tem, da
izpreša kar mogoče davkov.

To so nove dobre, ki se obetajo
avstrijskim davkoplăcavaleem. Pa-
naj kdo reče, da ni prava radost ži-
veti med črnožoltimi mejniki.

Poleg teh novih davkov, ki bodo
pred vsem drugim padli na ramena
revnih ljudi in jim podražila najna-
vadnejše pijače in vsakdanjo potre-
ščino, boče vlada uvesti še več dru-
gih.

Uvedla bodo davek od dividend in
tantijem in zvisala osobno dohodaro-
no, začenši od dohodka letnih 20,000
kron. Ta davek nas Slovence ne bo
dosti tlači, ker dobivajo naši ljudji
na dividenda in tantijem komaj
za smode, če 20,000 kron pa imajo
dohodka le nekteri škofje in fajmo-
stri ter nekteri znani klerikalni špe-
kulantje.

Država hoče dalje uvesti nov davek
na dedičine. Samo dedičine, ki
ne značajo več kot 500 kron, bodo
davka proste, od drugih dedičin bodo
plačati precej čutne odstotke, poseb-
no na dedičin nad 10,000 K. Boljše
kmetiške hiše in meščanske hiše bodo
to briško občutile.

Dalej hoče država odpraviti davčno
prostost za bencin, ki se rabi za
motorje in uvesti davek na mineralne
vode. Kar 10 vinjarjev od litra
bodo treba plačati od vseh mineral-
nih voda, ki niso izključno užite
samo za bolnike. V Avstriji se porabi
približno 23 milijonov litrov take mi-
neralne vode, ki bodo podvržena no-
vemu davku. Poleg tega pa se uve-
de tudi davek na sodovice in sicer
bodo plačati od litra 6 vinjarjev. Do-
lej se je povprečno v Avstriji pora-
bilo 390,000 hektolitrov ali 30 milio-
nov stekljenic sodovice. Seveda se
bodo sodovica podražila za več kakor
6 vin. pri litru, ker bodo morali pro-
duecentje in prodajale voditi različne
zapisnike o porabi in bodo to zvani-
li na konsumante. Izdelovalci so-
dovice imajo že zdaj težko stališče,
vendar novega davka bodo konsum pa-
del in pridejo izdelovalci lahko v
prav resne stiske.

Monopol na užigalice bodo, kakor
rečeno, nesel državi 15 milijonov na
leto. Užigalice se bodo silno podra-
žile. Veljalo bodo vsake škatljice 4
vin, toraj še enkrat toliko, kakor se-
daj, oziroma še več, ker se zdaj do-
biva 10 škatljice za 16, oziroma 18
vin, v prihodnje pa bodo veljale 40
vinjarjev. Monopol se uvede ne samo,
da bodo imela država korist, nego tudi
v korist zloglasne "Länder-
banke".

Značilno je tudi, da je železnicna
prišla v svet baš sedaj z imenovanjem
pokojninskim načrtom, ko se je
med ameriškimi železničarji pritočilo
gibanje za splošno poboljšanje nji-
hovega položaja. Upajmo, da bodo
delave to uvaževali in da bodo pri-
teh misili na grško prislovico: Boj
se svojega gospodarja; toda boj se
ga v dvojnej meri, ako ti kaj pod-
ari!...

Novi davki v Avstriji.

Ljubljanski "Slovenski Narod" piše:

Bodimo veseli, da živimo v avstro-
ogrski monarhiji. Lahko bi se nam
godilo še slabše. Lahko bi imeli še
slabše justico, še slabšo upravo in
še večje davke. Tako pa nas pravili
kateri katoliške Španske, mohame-
danskega Maroka in različnih južno-
ameriških republik še vedno lahko
zavajajo. In to je vendar prijetna
tolžba.

Avstrijski državljan plačuje že da-
nes take davke, da se mu dela kar-
tina pred očmi, kadar se jih spomni.
Posledica tega je, da so živila in sta-
novanje sino draga in da bi gore-
nega varstva več. Odslej nimajo kup-
čiške skrivnosti trgovca in obrtnika
nobenega varstva več.

Pomisliti je samo treba, da se davčna
uprava pri odmerjenju davka na-
vadno naslanja na svoje malokrat
zanesljive zaupnike, ki so prav pogos-
tina konkurenčne obdobjevane. Že
zdaj ni mogoče izhajati z davčnimi
referenti, ker misli vsak, da pokaže
svoje zmožnosti najbolje v tem, da
izpreša kar mogoče davkov.

To so nove dobre, ki se obetajo
avstrijskim davkoplăcavaleem. Pa-
naj kdo reče, da ni prava radost ži-
veti med črnožoltimi mejniki.

Sv. Petru na Notranjskem. Delal je
tukaj še dva meseca pri Northern
Furniture Co. Bil je tako neprevi-
den pri delu, da ga je prijela vspe-
njava za nogo in mu jo popolnoma
pokvarila. Na mestu nesreče je kma-
lu prišla ambulanca z rešilnim voz-
kom in ga prepeljala v bolnično sv.
Nikola. Ponesrečeni ni bil v nobenem
družtvu. Rojaki, pristopajte k
podpornim družtvom, ker nikdo ne
ve, kdaj ga nesreča doleti.

Konečno pozdravljam vse rojake

"Sedaj pojdi in pusti svinjo v iz-
bo."

To reksi, gre pop po svojih oprav-
kih.

"Ali se iz mene norčuje pop?"
mislij kmetič. "Ali konečno, kaj
si budem belil glavo, pop ve, kaj sve-
tuje?" — in je spustil v izbo še svine.

V izbi je sedaj bilo kakor v luk-
nji. Nihče se ni mogel zganiti in
obrniti. Sapa je zastajala v prisih.
Prišel je h kmetiču po opravkih žu-
pan in je omeldel. Morali so ga za-
noge potegnuti iz izbe in sveči zrak.

Šel je kmetič tretjek k popu.

"No, kako je, duša moja?", vpraša
pop, "ali ti je lažje sedaj, ko si spu-
stil svinjo v izbo?"

"Oh", odgovori kmetič, "ako po-
resni povem, v blevu je boljše.
Težko, zelo težko je v izbi. Oroc
se jočejo, ženske zdihajojo. To je
Sodoma — Bog naj mi grela odpu-
sti — in ne izbi."

"Hm", zamrmra pop. "In kravo
imaš li?"

"Imam", odvrne kmetič. "Samo
krava nas redi. Ali kakšna je ta
krava? Drugi imajo od oveč več
kosti. Krava se samo imenuje."

"Spusti jo v izbo", reče pop.

"Oče dnuhovni —" ponizno prosi
kmetič.

A popa ni bilo več v sobi.

Kmetič je prišel domu in pol due-
je premišljeval. Toda kaj hode te-
hal, pop ve, kaj svetuje — in spustil
je tudi kravo v izbo.

Plakale so ženske, plakali so otroci.
Kmetič je spočekal vse potrepi-
ljivo prenašal, ali konečno se je tudi
on razsrdil.

"Tako živeti ni mogoče. Boljše
je zadrgniti si vrv okoli vrata in —"

Prijetelj je kmetič k popu.

"Batjuška! Nimam več moči!
Boljše je umrel!"

"Hm", zamrmra pop, "tedaj pravi-
ši, da je zelo težko v izbi?"

"Oh, batjuška, tako težko, naravnos-
tih k zadruženju!"

"Dobro", reče pop. "In sedaj iz-
pusti kure iz izbe."

Kmetič je izpustil kure. Malo laž-
je je bilo. Ali zelo malo. Šel je zno-
va k popu.

"No, kako je, duša moja?", vpra-
ša pop. "Ali ti je sedaj lažje, ko si
izpustil kure?"

"Trohico lažje", odvrne kmetič.

"No, sedaj izpusti še svinjo."

Izpustil je kmetič tudi svinjo. V
izbi je bilo bolj prostorno in lažje se
je dihalo. Ženske so bile veselje,
otroci so bili živuhinci — razveseli
se je kmetič sam.

Šel je k popu z lažjim sreem.

"No, kaj, duša moja?", vpraša
pop. "ali je sedaj lažje, ko si izpu-
stil svinjo?"

"Preeej lažje", odgovori kmetič.
"Sedaj je za živeti. Moremo se vsaj
v izbi obrniti in lažje dihalati."

"No, sedaj izčeni iz izbe še kru-
vo", reče pop.

Iznal je kmetič kruvo — izba je
bila domalega dvakrat večja in čisto
drugač se je dihalo. To ni bila izba,
ampak dvorana. Kmetič je napolnil
lonce z jajci, vzel je mernik žita in
hajdi k popu.

"No, kako je sedaj, duša moja?",
vpraša pop, jemajoča kruvo, "ali je
sedaj lažje, ko si izgnal kruvo?"

"Ljubi moj Bog", vzkljukl je
kmetič veselo, "sedaj je v izbi tako
lepo, tako prostorno. In diha se ta-
ko lahko, kakor pri bogatini v sobi.
Batjuška! celo svoje življenje ne po-
zabidi tvoja prijaznosti —"

Dobri stricek je končal.

"Razumeli smo", klical je en del
otrok. "To pomeni, da ni treba da-
jati reform!"

"In tudi mi smo razumeli", klical
je drugi del otrok. "To pomeni, da
namesto reform zadošča olajšati re-
presije!"

ZAHVALA.

Kakor pred tremi leti, tako sem
popotoval zopet letos po West Vir-
giniji in to najprvo v Thomas in za-
tem v Hendricks, Jenningston in
Davis.

Vljudno in prijazno sem bil spre-
jet v Thomasu od rojaka g. Josipa
Russa, ki mi je šel na roko, da sem
mogel uspešnejše delati v svojem po-
slu, ter mi odredil svojega vsluž-
benika L. Mohorja, da me je vodil okolo
rojakov v Thomasu in po drugih mestih,
za kar mu izrekam svojo toplo
zahvalo in ga priporočam rojakom,
da ga obiskujejo v njegovem pošte-
nem saloonu.

Kakor g. Russ, je tudi njegova vr-
la soproga skrbela in se potrudila,
da mi je pripravila dobro stanovanje
in hrano, za kar ji izrekam tem
potom svojo zahvalo.

V Campah v gozdu so me povodili
prijazno sprejeti "boardingbossi" in
mi postregli z vsem, kar se more po-
streči v takih krajih.

Toraj se vsem vrlim rojakom toplo
zahvaljujem za njihovo prijazno go-
stoljubnost, ter se jim priporočam,
kadar me zoper pot zaneset k njim,

"Imam enega presnika", odgovori
kmetič. "Ali kakšen je ta prešnik?"
Samo se imenuje! Kost in koža!"

Vstanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penns.

s sedežem v Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIMAILO ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: GEORGE KOS, 524 Broad St., Johnstown, Pa.
Glavni tajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.
Pomočni tajnik: ANDY VIDRICH, P. O. Box 523, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: FRANK SEGA, L. Box 238, Conemaugh, Pa.
Pomočni blagajnik: IVAN BREZOVEC, P. O. Box 6, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

JACOB KOCJAN, pred. nadz. odbora, Box 508, Conemaugh, Pa.
FRANK PERKO, nadzornik, P. O. Box 101, Conemaugh, Pa.
JOŠIPEK DREMELJ, nadzornik, L. Box 275, Conemaugh, Pa.

POROTNIKI:

ALOJZIJ BAVDEK, predsednik porot. odbora, Box 242, Dunlo, Pa.
MIHAEL KRIVEC, porotnik, Box 324, Primero, Cola.
IVAN GLAVIČ, porotnik, P. O. Box 323, Conemaugh, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

B. A. E. BRALLIER, Greeve St., Conemaugh, Pa.

Cenjena roštva, oziroma njih uradniki so ujedno prošeni pošiljati denar naravnost na blagajnika in nikomur drugem, vse druge dopise pa na glavnega tajnika.

V sledujočem opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, da sploh kjerisiboli v poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivost, naj se to nemudoma naznani na urad glavnega tajnika da se v prihodnjem popravi.

Društveno glasilo je "GLAS NARODA".

V padišahovej senci.

Spisal Karol May; za G. N. priredil L. P.

PETA KNJIGA.

Po škipetarski deželi.

(Nadaljevanje.)

"Ti si tako previden žlovek, kakor vidim. Jaz si pa budem dovolil, rabiti črno nit. Pridi toraj notri!"

"Ali naj pomagam, sidi?" vpraša Halef.

"Da, lahko trdi blače, ko jih budem žival."

Baraka je prazna, ker so se podali delaveci na delo. Jaz se vsedem z Halefom in blačami na posteljo. Krojač mi da nit in Šivanko, mesto škarji pa rabim nož, in takto pričremo z delom. Kot šolski učence sem si marsikateri gumb prisl in tutapam tudi kako majhno luknjo; radi tega začenem delo z velikim samozanpanjem. Medtem se vrti mizar-krojač okoli peči in nalaga toliko drva na ogenj, kakor bi hotel speci bika. Peč tako žari, da me vročina spominja na lepe stvarne datte. Moje oblike je sčita, treba jo je samo že zikati.

Umetnik pripravlja najprvo telovnik, ga položi na desko in vzame s kleščami gladičnik in žrjavice. Popolnoma rudej je in leseni ročaj je zgorel. Mozak pogleda gladičnik, potem zopet mene ter se v zadregi popraska po glavi.

"Kaj pa hočeš?" ga vprašam.

"Eno vprašanje, gospod. Kaj naj sedaj storim?"

"Likaj!"

"Toda kako?"

"Kakor vedno. Saj praviš, da znaš izvrstno."

"Hm! Stvar je tako opasna."

"Kako to?"

"Če sedaj likam, ko je zeleno žareče, zažem telovnik. Če pa čakam, da se gladičnik sladi, ga ne zažem, toda želeno potem tudi lakti noče. Ali mi moraš dati kak svet? Slišal sem, da si mnogo prepotoval; mogoče si katerikrat opazoval krojača, ko je likal."

"Ti, meni se tvoj ded zdi nekam sumljiv."

"Ne sumi ga, prosim te! Moj ded — Lah naj gleda na njega v raju — je bil pobožen mošlem in zvest padišahov podložnik."

"To je lahko vse res, toda krojač pa le ni bil."

Sedaj dvigne umetnik tudi drago-roko, da se lahko z obema čehlja po glavi. Ves obupan je, a ne odgovori.

"No, kako je? Ali imam prav?"

"Efendi," končno vendar vzdihne, "kje si to zvedel?"

"Uganil sem. Toda povej mi, kaj pa je bil pravzaprav?"

"No, če že hočeš vedeti, ti povem, da je bil drvar in zraven je pa tudi krojačil za druge drvarje. Gladičnika pa je, če se ne motim, tudi podredoval od svojega deda."

"Ki najbrže tudi ni bil krojač?" mu smeje odpovedor. "Ali si aženjen?"

"Dosedaj se ne, a bom kmalu."

"Potem se pozuri, da bode lahko tvoj vnuk gladičnika zopet podredoval. Zvest moraš ostati vzhledu svojih hočetov in jaz upam, da gladičnika ne prideva nikdar v kako drugo rodbino."

"Ne, gospod, tega ne pričustim," mi resno zagotovi. "Od teh gladičnikov se moja rodbina nikdar ne hode ločila. Sedaj te moram pa vendar prisiti, da mi zapoveš, kaj naj storim."

"Zapovem ti, da se gladičnikov več ne dotakneš. Če si moram hlače sam zboljšati, budem tudi oblike zlikat."

Roke vzame in las, globoko vzdihne, skoči k vratom in zgne. Halef bi mu najraje sledil z bičem, da bi ga kaznal, ker se je izdal za krojača, da bi to rokodelstvo razumel. Jaz pa ga pomirim in mu dam dober svet, naj se ne pasti v prihodnje od naslovov drugih prevariti.

Odkritočno pripoznam, da tudi meni ne gre likanje nič kaj od rok, posebno pa še, ker kolikor je meni znano, v naši rodbini ni nikdo podredoval gladičnika. Ko pa potem svoje mojstversko delo izvršim, ne morem drugače, kakor da ga ponosno ogledujem in v tem me Halef na vse mod podpira. Zatrjuje mi, da še nikdar videl tako močnih životov in posebnih se veselj, ker se je zlikana oblike svetila, kakor bi jo vdrgnil z mastjo. Rekodelski mojstri so mi pa pozneje zatrjevali, da se na to okolnost ne smem nič domisljevati.

Sedaj pride nadzornik s svojim svakom, ki naznani, da je pripravljen. Krojač se je morda prepričal, da ne bomo več rabili njegove umetnosti. Glavo pokaze pri vratih ih pride, ko me vidi popolnoma oblečenega, netri.

"Gospod," pravi, "kakor vidim, si gotov. Ker si pa rabil moja gladičnika, upam, da me boste osrečili z dobro napitnino."

"To dobri," pravi Halef.

Hilko vzame zdravnikovo škrnje, mu jih pomoli in pravi dobrovoljno:

"Tukaj imaš požnico za slonove noge v večji spomin tvoje umetnosti. Te škrnje in gladičnika lahko potem podedejujo tvoji vnuki in pravniki, kateri se bodo vedno spominjali, da si enkrat zašil hlačenje na nepravem kraju. Alah je vstavil opice in osle; tebe pa je poslat kot krono stvarja sem v Rumelijo!"

Krojač vzame škrnje in jih začudenogleda; takega baskiša ni priča korati.

"Ne, kaj jih tako gledaš, kakor bi bila tvoja pamet v njih?" vpraša Halef. "Zgubi se in poveličuj našo velikodušnost, ki te je osrečila z domom!"

Jaz podprem to zapoved s tem, da spustim v škrnje en pijaster. S tem sem ga rešil. Zopet pride k besedi, se zahvali in darilo in odide.

Sedaj se poslovimo in slovo okrajšam, kolikor mi je mogoče. Potem pa odjedemo po neobdelanih poljih in travnikih proti zapadu.

Pozablena.

Spisal Franc Ksaver Meško.

V majhni pokajeni izbiči, ki je gledal v njo dan bōžji skor troje majkevih okene le meže in nejasno, je ležala na trdi posteli Jera Močnikovica. Bila je šele petinpetdeset leta žens, a ko bi ji pogledal kdo v obraz, razoran od tripljenja in bolesti in spaten od blečin, ki jih je čutila v glavi, v prsil, po vsem telesu, bi sedil, da je sedemdesetletna stvara. Vsa onemoga, tresača se v mrzlici, brez moči, kakor dete, ki ne more že hoditi, je ležala na postelji, nizki, umazani, napoljeni s staro, napol preperelo slamo, in je strmela v zakajen strop in v očrneli stene s pogledom, ki je bil poln strahu in groze.

"O Krizani — o Marija... res ne pride nihče. Vsi so me pozabili!" — Brez gospoda unrem, brez Boga! — O sveti Jožef!"

Sopla je na glas in stokala je naškal male dobre, ko se je že utrudilo z brezuspešnim jekom in klenjanjem. Z rokami se je grabila za prsi — peko je je, kakor bi ji gorela pljuča in sreča in vse osrečja.

V roki je držala molek — velik je bil, dobre jagode so bile nekdaj lepo rdeče, a zdaj so bile vse obdrgnute in umazane. Škrbetele so ji druga ob drago, ko je premikala roke, moliti ni mogla. Začela je večkrat a je pretigrala molitev sred Očenača ali sred Češčeninsarije in je zajeta in zastokala, ker jo je zhdalo v glavi, jo speklo v prsil, ker je začela bolečino pri sreči, kakor bi jo prijel kdo z mizlo roko in bi ji stisnil sreč trdo in močno: zdaj je konec — jo je pretreslo ob tem vsakokrat.

A ni bil že konec — zajeta je in zastokala in se ozrla s hrepenečim pogledom po sobi, kakor bi pričakovala v istakl koga, in s pogledom polnimi strahu in groze, kakor bi se v zastopalo najboljše zavarovalne družbe v Zjednjenih državah. Pošljam tudi denar v staro domovino varno in zanesljivo po Frank Sakserju in izdelujem vse v notarski posel spadajoča dela.

Za obilen obisk se vam priporoča Frank Gouze, urad nad Bartolovo prodajalno, Chisholm, Minn.

"Brez zakramentov unrem, brez Boga... Usmilil se, o Krizani!"

Bolestno je zvenel njen klic po sobi in ednino otlo — vse je bilo tihov v sobi, tudi ura je obstala po noči od

POZOR, ROJAKI!

Kadar vam poteče zavarovalnina na vaši hiši ali posetov, obrnite se na Franka Gouze, edinega slovenskega zanesljivega zavarovalnega agenta polnimi strahom in groze, kakor bi se v Chisholmu, Minn., in okolici. Začupa vse črni stroj nad njo, zugugale so se stene, vsa koča se je zganila, vsa od temelja do slemena...

Bolnica je zaprla oči in je zaječala, ker se je zazdelo, da se sesuje vsa koča zadržaljzda na njo in jo zatrepi.

Za vsebino tujih oglasov ni odgovorno ne upravitelj ne uredništvo.

White Star črta.

Kretanje parnikov.

North German Lloyd.

Iz New Yorka v Bremen.

KAI SER WILHELM II.

odpluje 23. novembra.

PRINZ FRIED. WILHELM

odpluje 30. novembra.

MAIN

odpluje 9. decembra.

KRONPRINZESSIN CECILIE

odpluje 14. decembra.

NECKAR

odpluje 16. decembra.

PRINZESS IRENE

odpluje 30. decembra.

AMERIKA

odpluje 11. decembra.

PATRICIA

odpluje 18. decembra.

PRETORIA

odpluje 25. decembra.

Hamburg American črta.

Iz New Yorka v Hamburg

KAI SERIN AUGUSTA VICTORIA

odpluje 20. novembra.

PENNSYLVANIA

odpluje 27. novembra.

AMERIKA

odpluje 11. decembra.

LA GASCOGNE

odpluje dne 20. novembra.

LA PROVENCE

odpluje 25. novembra.

LA TOURAINE

odpluje 2. decembra.

LA BRETAGNE

odpluje 9. decembra.

LA LORRAINE

odpluje 16. decembra.

LA PROVENCE

odpluje 23. decembra.

LA TOURAINE

odpluje 30. decembra.

American črta.

Iz New Yorka v Cherbourg in South Hampton.